

Persbericht

Luxemburg, 13 maart 2023

Cohesie- en landbouwwuitgaven van de EU — lacunes in de maatregelen voor het opsporen, oplossen en rapporteren van belangenconflicten

- *Er is geen overzicht van de hoeveelheid EU-geld die hiermee gemoeid is*
- *Er zijn nog onvoldoende maatregelen ingevoerd om de transparantie te verbeteren en klokkenluiders te beschermen*

Hoewel er een kader is om belangenconflicten bij EU-uitgaven te voorkomen en te beheren, vertonen de bevordering van transparantie en de opsporing van risicosituaties lacunes. Dit blijkt uit een nieuw verslag van de Europese Rekenkamer (ERK), waarin met name is gekeken naar de aanpak van deze kwestie in het landbouw- en cohesiebeleid, de grootste uitgaventerreinen van de EU.

“In het licht van de herziene wetgeving en recente gevallen wilden wij nagaan of de Europese Commissie en de lidstaten belangenconflicten in het gemeenschappelijk landbouwbeleid en het cohesiebeleid adequaat hebben aangepakt”, aldus Pietro Russo, het ERK-lid dat de controle leidde. “Wij hebben vastgesteld dat er inspanningen zijn geleverd om dergelijke conflicten aan te pakken, maar er bestaan nog steeds lacunes. De rapportage van gevallen moet worden verbeterd om een duidelijk overzicht te bieden van de bedragen die met belangenconflicten gemoeid zijn.”

Volgens de EU-regels zijn alle personen die betrokken zijn bij het beheer van EU-middelen (op EU- en nationaal niveau) verplicht belangenconflicten te vermijden die voortvloeien uit politieke gezindheid of nationaliteit, economische belangen of elk ander direct of indirect persoonlijk belang. Indien een schijnbaar of feitelijk belangenconflict wordt vastgesteld, moet de relevante autoriteit ervoor zorgen dat de betrokken persoon al zijn of haar activiteiten in verband met de zaak beëindigt.

Op nationaal niveau zijn eigen verklaringen de meestgebruikte methode om dergelijke situaties te voorkomen en te beheren. Verklaringen kunnen echter onbetrouwbaar blijken, en kruiscontrole van de informatie kan soms moeilijk zijn wegens ontoereikende administratieve capaciteit, regels inzake gegevensbescherming en algemene problemen rond het realiseren van volledige transparantie. De auditors constateerden dat in de onderzochte landen (Duitsland, Hongarije, Malta en Roemenië) eigen verklaringen niet verplicht waren voor regeringsleden die betrokken

Dit persbericht is bedoeld om de kernboodschap weer te geven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer. Het volledige verslag is te vinden op eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

waren bij besluitvorming over EU-programma's en bij de toewijzing van bijbehorende financiering, hoewel de regelgeving dit sinds 2018 expliciet vereist. Verklaringen worden ook op EU-niveau veel gebruikt en bepaalde controles worden uitgevoerd, vooral voor gevoelige functies. "Draaideurconstructies" (personeel dat overstapt van een officiële overheidsfunctie naar een functie binnen hetzelfde vakgebied in de particuliere sector) brengen echter een intrinsiek risico van belangenconflicten met zich mee. Volgens de auditors is het noodzakelijk dat dergelijke gevallen actiever worden beheerd.

De auditors vinden dat de nationale autoriteiten sterk de nadruk leggen op het opsporen van belangenconflicten bij overheidsopdrachten. De autoriteiten besteden echter niet altijd voldoende aandacht aan bepaalde rode vlaggen, zoals de vele procedures zonder behoorlijke mededinging (d.w.z. contracten die tot stand zijn gekomen zonder dat een aanbesteding met mededinging heeft plaatsgevonden, of waarbij aanvragers banden hadden met andere belanghebbenden die betrokken waren bij door de EU gefinancierde projecten). De auditors merken ook op dat er nog geen maatregelen zijn voor klokkenluiders en dat veel lidstaten te laat zijn met het omzetten van de regels voor de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden.

Openbaar beschikbare bronnen (links naar nationale en regionale websites met lijsten van begunstigden van landbouw- en cohesiefinanciering van de EU, en Kohesio, het onlineplatform van de Commissie) bevatten momenteel geen informatie over uiteindelijke begunstigden achter rechtspersonen, waardoor de publieke controle wordt beperkt. In de nieuwe programmeringsperiode voor het cohesiebeleid (2021-2027) zal het verstrekken van deze informatie verplicht worden in de beheers- en controlesystemen van de lidstaten. Vanaf 2023 zullen begunstigden van landbouwfinanciering informatie moeten verstrekken over groepen ondernemingen waaraan zij deelnemen.

Verder merken de auditors op dat er geen openbaar beschikbare informatie is over de omvang van belangenconflicten bij het gedeeld beheer van EU-uitgaven. Ook zijn er geen indicatoren waarmee de frequentie of de omvang van dit soort conflicten wordt gemeten. Niet alle onregelmatigheden worden gerapporteerd, bijvoorbeeld wanneer het gaat om bedragen van minder dan 10 000 EUR, of ze worden op nationaal niveau opgespoord en gecorrigeerd voordat de Commissie om geld wordt verzocht.

Achtergrondinformatie

Ongeveer de helft van de EU-uitgaven valt onder gedeeld beheer door de Commissie en de lidstaten. Dit omvat de twee landbouwfondsen — het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling (Elfpo) — en de drie belangrijkste cohesiefondsen: het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO), het Europees Sociaal Fonds (ESF) en het Cohesiefonds (CF). Onder gedeeld beheer behoudt de Commissie de algehele verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de begroting en moeten de lidstaten doeltreffende en evenredige maatregelen nemen om onregelmatigheden te voorkomen, op te sporen en te corrigeren. Verder zijn de nationale autoriteiten onder gedeeld beheer in de eerste plaats verantwoordelijk voor het opsporen en aanpakken van onregelmatigheden op het niveau van de begunstigden.

Speciaal verslag 06/2023 "*Belangenconflicten in cohesie- en landbouwuitgaven van de EU — Kader is aanwezig, maar er zijn lacunes in de transparantie- en detectie maatregelen*" is beschikbaar op de [website van de ERK](#).

Perscontact

Persdienst van de ERK: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — M: (+352) 691 553 547
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu — M: (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — M: (+352) 691 551 502